

адаптуватися до нової ролі в навчальному середовищі – бути не лише помічником, тьютором, а й повноцінним членом дослідницької команди, керівником наукових пошуків, інколи менеджером освітнього процесу та фасилітатором.

На це справді потрібен час, і досвід успішних країн показує, що все реально за умови тісної співпраці між усіма учасниками освітнього процесу. Надзвичайно важко бути «білими воронами» і бути відкритими до світу, пам'ятаючи, що найближча зона розвитку розташована поза межами звичної зони комфорту.

І вчителі мають можливість проявити неабияку творчість, яка раніше обмежувалася стандартом одного предмету, а учні – отримати цілісну картину світу і навички, необхідні в реальному житті.

Зрештою, наше повсякденне життя і робота не накладаються на «частину математики, частину науки, частину історії та частину англійської», – підкреслює Розенсток. «Діти також не пізнають таким чином світ». Натомість вони – і всі ми – живемо по-справжньому міждисциплінарними способами.

Отже, інтеграція вважається необхідним дидактичним засобом, за допомогою якого можливо створити в учнів цілісну картину світу. Через інтеграцію здійснюється особистісно зорієнтований підхід до навчання, тому що учень сам у змозі обирати «опорні» знання з різних предметів з максимальною орієнтацією на суб'єктивний досвід, що склався в нього під впливом як попереднього навчання, так і більш широкої взаємодії з навколишньою дійсністю.

Список використаних джерел

1. Гриценко Н.Н. Технологія інтегрованого уроку / Н.Н. Гриценко. – К. : Вісник профосвіти. № 19 – 2007р. – С.9 -11.
2. Іванчук М.Г. Формування і розвиток особистісного потенціалу школяра в процесі інтегрованого навчання / М.Г. Іванчук. – К. : Психологія: Зб. наукових праць КПУ імені М.П. Драгоманова. 2003. - Вип. 19. - С.127-131.
3. Пехота О. М. Освітні технології: Навч-метод. Посібник / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська. – К. : Видавництво А. С. К., 2003 – 255с.

УДК 373.3.016:62/69:[37.091.313:044](043.2)

Куруц А.А.,
студентка ОС «Магістр», спеціальності «Початкова освіта»,
Мукачівський державний університет

Тягур В.М.,
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
педагогіки дошкільної та початкової освіти
Мукачівського державного університету,
заступник директора з навчальної роботи
гуманітарно-педагогічного коледжу
Мукачівського державного університету

СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Визначення детального кінцевого результату діяльності і точне досягнення його є провідним у будь-якій технології. Виходячи з цього, передумовами застосування поняття «технологія» щодо процесів у виробничій чи соціальній сферах є їх відповідна запрограмованість, окресленість кінцевих властивостей передбачуваного продукту та засобів його створення, цілеспрямоване моделювання умов їх здійснення, а також реальне функціонування цих процесів.

В різні історичні періоди виникали інноваційні процеси в освіті, які визначали її розвиток. Дослідження інноваційної діяльності показує, що самі поняття «інноваційні процеси», «інноватика» з'явилися у педагогічній науці відносно недавно. Їх поява обумовлена розширенням міжнародного співробітництва в галузі педагогіки.

Інновації – новостворені (застосовані), чи вдосконалені технології, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного або іншого характеру, які істотно змінюють обсяги, якість соціальної сфери.[1, с. 6]

Усе це дозволяє нам розглядати інноваційну педагогічну діяльність як складне утворення, сукупність різних за цілями та характером видів робіт, що відповідають основним етапам розвитку інноваційних процесів і спрямовані на створення і внесення педагогом змін до власної системи роботи. Вона має комплексний, багатоплановий характер, втілює в собі єдність наукових, технологічних, організаційних заходів. Інноваційна діяльність є системним видом діяльності, спрямованим на реалізацію нововведень на основі використання і впровадження нових наукових знань, ідей та підходів.[2, с. 46]

Для реалізації пізнавальної та творчої активності школяра в навчальному процесі використовуються сучасні інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ), що дають можливість підвищувати якість освіти, більш ефективно використовувати навчальний час, знижувати частку репродуктивної діяльності учнів за рахунок зменшення часу, відведеного на виконання повторень завдань. Сучасні освітні технології, незалежно від віку і рівня освіти учнів, орієнтовані на індивідуалізацію, дистанційність і варіативність освітнього процесу, академічну мобільність учнів. У початковій школі, на уроках трудового навчання теж може бути представлений широкий спектр використання ІКТ, застосування їх в навчальному процесі. Освітня діяльність на основі ІКТ створює середовище інформаційної підтримки навчального процесу та сприяє впровадженню сучасних систем управління навчальним процесом, допомагає відшукати раціональне співвідношення між репродуктивною та творчою діяльністю учнів.

З точки зору дидактики ІКТ дозволяють забезпечити зворотній зв'язок в процесі навчання, зробити навчання більш інтенсивним, головне, ефективним за рахунок реалізації можливостей мультимедіа навчальних систем до дієвого і

наочного подання навчального матеріалу, підвищити наочність навчального процесу, забезпечити пошук інформації з різноманітних джерел, індивідуалізувати навчання для максимальної кількості дітей з різними стилями навчання і різними можливостями сприйняття, моделювати досліджувані процеси або явища, організувати колективну й групову роботи, здійснювати контроль навчальних досягнень, створювати сприятливу атмосферу для спілкування[3, с. 96].

Сьогодні вчитель повинен розуміти, що в інформаційному суспільстві він перестає бути єдиним носієм знання, як це було раніше. У деяких ситуаціях учень знає більше, ніж він, і роль сучасного вчителя – це в більшій мірі роль провідника в світі інформації.

Доведено, що на уроках трудового навчання доцільно використовувати ІКТ. Їх доречно застосовувати при вивченні окремих тем і розділів програми, окремих технологій обробки матеріалів, вивченні технологічних операцій трудового навчання тощо. Це обумовлено тим, що трудове навчання, перш за все, спрямоване на формування та вдосконалення практичних умінь, навичок учнів в способах художньої обробки матеріалів, моделювання і конструюванні, вивченні та використанні технологічних процесів. Відповідно, більша кількість часу приділяється практичній діяльності учнів на уроці.

У процесі використання ІКТ На допомогу педагогам і дітям стають електронні освітні ресурси, навчальні матеріали, для відтворення яких використовуються електронні пристрої, розміщені в мережі Інтернет, на CD дисках, де навчальні об'єкти представлені безліччю різних способів: за допомогою тексту, графіків, фото, відео, звуку і анімації. Таким чином, задіюються всі види сприйняття, закладається основа мислення і практичної діяльності молодшого школяра.

Уроки трудового навчання проведені з використанням ІКТ сприяють формуванню первинних навичок роботи з інформацією – її пошуку і сортуванню, упорядкуванню, систематизації та зберіганню, а в подальшому, освоєння інформаційних і комунікаційних засобів як одного з основних інструментів діяльності, сприятиме набуттю навичок роботи з програмними інструментами загального користування (насамперед, з текстовим редактором і редактором презентацій, динамічними таблицями); різними мультимедійними джерелами; деякими інструментами комунікації (насамперед, з Інтернетом).

Використання спеціально розроблених комп'ютерних програм дозволяє полегшити працю педагога на уроках трудового навчання: підбір завдань, тестів, перевірка і оцінка якості знань, тим самим на уроці звільняється час для додаткових завдань, виконання практичних робіт (за рахунок того, що матеріали заздалегідь заготовлені в електронному вигляді).

Використання ІКТ сприяє підвищенню ефективності уроку трудового навчання за рахунок наочності. Звичайно, досягти цього можна і іншими методами (плакати, карти, технологічні карти, таблиці, записи на дошці), але комп'ютерні технології, безперечно, створюють набагато більш високий рівень наочності.

Тому презентації повинні бути побудовані таким чином, щоб найбільш

оптимально вирішувати поставлені на уроці завдання і поєднуватись з бесідою, як активізує учнів, розвиває їх пам'ять і мову, робить відкритими їх знання, має велику виховну силу та є хорошим діагностичним засобом.

Але слід пам'ятати, що презентації – це лише інструмент (один із багатьох інших інструментів вчителя на уроці), а тому недоцільно презентацію робити важливішою за урок, штучно «підганяти» весь урок під презентацію.

При цьому, структура уроку не повинна принципово змінюватися. В уроці із презентацією, як і в будь-якому іншому, мають бути наявні всі основні етапи, змінюватися може лише їх тривалість. Презентації за допомогою ІКТ можуть використовувати на різних етапах уроку.

Інтерактивні засоби навчання надають унікальну можливість для самостійної творчої та дослідницької діяльності учнів початкової школи на уроках трудового навчання. Учні дійсно отримують можливість самостійно успішно вчитися. Можуть самостійно провести практичну роботу з вивчення технології і тут же перевірити свої знання.

ІКТ надають широкі можливості для індивідуалізації та диференціації завдань на уроках трудового навчання, причому не тільки за рахунок різнорівневих завдань, але також і за рахунок самоосвіти учня.

На уроках трудового навчання в початкових класах вивчаються різні явища, фізичні та технологічні властивості матеріалів. ІКТ надають можливість продемонструвати явища, які в реальності побачити неможливо. Сучасні персональні комп'ютери і програми дозволяють за допомогою анімації, звуку, фотографічної точності моделювати різні навчальні ситуації, мають можливість подання в мультимедійній формі унікальних інформаційних матеріалів (картин, рукописів, відео фрагментів тощо); візуалізації досліджуваних явищ, процесів і взаємозв'язків між об'єктами та ін.

Слід розуміти, що у навчальному процесі комп'ютер може бути як об'єктом вивчення, так і засобом навчання, тобто можливі два напрями комп'ютеризації уроків трудового навчання в початковій школі. У першому – засвоєння знань, умінь і навичок веде до усвідомлення можливостей комп'ютера, а також його використання при вирішенні різноманітних задач. У другому – комп'ютер є могутнім засобом підвищення ефективності навчання.

Кожний урок трудового навчання з використанням ІКТ вимагає від учителя ретельної підготовки. Передусім важливо враховувати, що технічні засоби навчання не можуть замінити в класі вчителя. Вони використовуються тоді, коли інші засоби, які є у його розпорядженні, не можуть забезпечити якісного засвоєння знань, вихованості і розвитку учнів.

Разом з цим, сучасне широке використання ІКТ у навчальному процесі зумовлює необхідність оволодіння теоретичними та практичними навичками використання комп'ютерів усіма вчителями, незалежно від того, які предмети вони викладають і в яких типах навчальних закладів працюють.

Таким чином, сучасні інформаційно-комунікаційні технології навчання, що використовуються на уроках, підвищують пізнавальну активність учнів, що, безсумнівно, призводить до підвищення ефективності навчання, сприяють вихованню особистості, орієнтовану на саморозвиток, що сприятиме, у

подальшому, приведенню системи освіти у відповідність до потреб і можливостей сучасного інформаційного суспільства. Для максимального досягнення цієї мети при використанні сучасних інформаційно-комунікаційних технологій на уроках трудового навчання необхідно застосовувати індивідуальну та колективну форми організації навчання і виховання, а при відборі теоретичного і практичного матеріалу для уроку потрібно враховувати дидактичні завдання, цілі уроку, індивідуальні, вікові та психологічні особливості учнів початкової школи.

Список використаних джерел

1. Коберник О. Проектна технологія – модель особистісно орієнтованого трудового навчання./ О. Коберник // Пед. Газета. – 2005. – Трав. (№ 5). – С. 6.
2. Кузнецов С. Л. Выбор и опытное внедрение системы электронного архива / С.Л. Кузнецов //Секретарское дело.– 2001. –№ 3. – С. 44-47.
3. Морзе Н.В. Основи інформаційно-комунікаційних технологій. / Н.В. Морзе. – К.: Видавнича група ВНУ, 2008. – 352 с.

Лакатош В.В.
Студентка МДУ
Лавренова М.В.

к. пед. н., доцент кафедри теорії та методики початкової освіти,

ВИКОРИСТАННЯ КОМІКСІВ НА УРОКАХ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

У час інформаційної насиченості сучасного світу перед учителем початкових класів стоїть задача стимулювати учнів до більш глибокого і всебічного вивчення предметів, прищепити їм інтерес до занять з української мови та літературного читання. Для сучасної науково-теоретичної й методичної літератури притаманними є підвищення інтересу до проблем організації ефективного освітнього процесу, забезпечення його сучасними навчальними матеріалами і засобами. Зокрема, це стосується як методики подання навчального матеріалу, так і специфіки сприйняття та засвоєння його учнями. Необхідно старанно продумати не лише зміст, але й форми проведення уроку. Він повинен бути живим і захоплюючим, але й водночас цікавість не повинна приховати головного – пізнавальної цінності уроку. Один із шляхів – використання ілюстрованого матеріалу, зокрема коміксів.

Питанням використання коміксів присвячені роботи Айснера В., Бреннер Р., Белова Д., Вороніна Р., Вострякова Н., Даниленка С., Космацької Н., Лях Т., МакВільямса М., МакКлауда С., Мелманна М., Онкович Г., Ольшанського Д., Резнікова А., Соніна А., Сущенко І. та інших.

Комікс – це ланцюг статичних зображень, об'єднаних загальним сюжетом. У середині зображень зазвичай розташований текст, який їх пояснює, а діалоги передаються за допомогою спеціальних хмарок[2]. Комікси читають, тобто сприймають зображення по черзі, зліва направо, зверху донизу.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>